

Hjem > Promilleafgiftsfonden > 2011 > Specialrådgivning > **Glyphosatfund i grundvand**

Glyphosatfund i grundvand

Ukendt årsag til overraskende fund af glyphosat i ni grundvandsprøver i grundvandsovervågningen i 2009.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

GEUS har udsendt 'Grundvandsovervågning 2010', hvoraf det fremgår, at der i 2009 har været ni fund af glyphosat, som overskrider grænseværdien på 0,1 mikrogram pr. liter. Der er fundet glyphosat i 28 prøver ud af i alt 635. I lyset af de seneste 18 års analyser er dette overraskende. Rapporten har ingen nærmere redegørelse for årsagerne til de nye fund, men undersøgelser varslet af miljøministeren bør kunne klarlægge, om der eksempelvis er udført sprøjtning tæt på borerne. Dette sammenholdt med jordtype, arealanvendelse, hydrologi og i hvilken dybde fundene er gjort, bør kunne indikere årsag til fundene.

Den løbende debat om beskyttelse af vores grundvand giver anledning til mange spørgsmål:

Hvorfor finder man trods mange års indsats fortsat godkendte pesticider i grundvand?

Analysemetoderne for pesticider er så fintfølede, at man kan måle mængder, der ligger langt under grænseværdien for drikkevand på 0,1 mikrogram (1 gram pesticid i 10.000 kubikmeter vand). Derfor vil der altid være risiko for, at nogle pesticider kan findes i koncentrationer under grænseværdien. Der er få fund af godkendte pesticider, som ligger over grænseværdien. De fleste fund, både over og under grænseværdien, er gamle pesticider, som nu er forbudte.

Hvor ofte finder man pesticider i grundvandet?

I 2009 blev der i grundvandsovervågningen fundet pesticider i 37 % af de undersøgte overvågningsindtag, mens grænseværdien for drikkevand på 0,1 mikrogram pr. liter var overskredet i ca. 12 % af indtagene. Det er ikke statistisk muligt at sammenligne udviklingen fra år til år, da analyseprogram og prøveudtagning er ændret gennem tid. Fundene skyldes hovedsageligt gamle pesticider, som er forbudte. Læs evt. om [rapporten fra 2008](#).

Er pesticider årsag til at vandboringer lukker?

Der er igennem årene lukket mange borer på grund af pesticider. Stoffet BAM, som er et nedbrydningsprodukt fra totalukrudtsmidlet diclobenil, har været den hyppigste årsag til lukning af borer. Ukrudtsmidlet blev anvendt på udyrkede arealer, hvoraf mange lå tæt på borerne, eksempelvis i byområder. Boringer lukkes også på grund af mange andre årsager, f.eks. problemer med andre uønskede stoffer. Ifølge GEUS har antal af boringslukninger været faldende. Citat fra Grundvandsovervågning 2009: 'Der blev formodentlig lukket mindst 100-150 vandværksboringer pr. år i perioden frem til 2001 pga. pesticider, hvorefter antallet er faldet til under 20 i 2007 og 2008'. I den nye rapport 'Grundvandsovervågning 2010' er der analyseret videre vedr. årsag til lukning af borer. I perioden 1999-2009 formoder GEUS, at der er taget 60 borer ud af drift pr. år som følge af pesticider.

Hvorfor finder man glyphosat i grundvand, når eksperterne har sagt, at det aldrig kan vaskes ned?

At glyphosat aldrig vil kunne findes i grundvand er en gammel myte. Det har i mange år været kendt viden, at glyphosat kan transporteres i de vandstrømme, der løber gennem jordens såkaldte makroporer, dvs. regnormegange og sprækker. Makroporer findes primært i de øverste 2-3 meter i lerjorde. Glyphosat transporteres primært bundet til små lerpartikler. Det er uvist, hvor dybt glyphosat kan transporteres, men meget tyder på, at transporten mindskes meget væsentligt i nogle få meters dybde. Der findes dybere sprækker, hvor dybt vides ikke præcist. For en del af de glyphosatfund, der har været gjort i større dybde, har årsagen været utætte borer, dårligt vedligeholdte små vandforsyninger mv. Der er ikke noget, der tyder på, at glyphosat generelt kan udgøre en risiko for det dybere grundvand, men man må naturligvis efterforske årsagen til de nye fund i 2009.

Hvad er AMPA?

Glyphosat nedbrydes til AMPA. AMPA opfører sig stort set på samme måde som glyphosat, og findes som oftest sammen med glyphosat og i tilsvarende koncentrationer.

Hvad sker der med glyphosat under muldlaget?

Glyphosat nedbrydes relativt hurtigt i muldlaget. I større dybde vil glyphosat være bundet til partikler, hvorfra det langsomt vil kunne frigives og blive nedbrudt. Nedbrydningsprocessen anses for at være betydeligt langsommere i dybe lag, men undersøgelser viser, at der også sker nedbrydning under muldlaget.

Hvor stor sikkerhedszone skal der være omkring en boring?

I lovgivningen har der generelt været krav om en 10 meter beskyttelseszone omkring borer. Siden 2007 har der været mulighed for at forøge den boringsnære beskyttelseszone, hvor man vurderer, at der er en risiko for nedsvivning af pesticider.